

การคุ้มครองลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับ
ความลับทางการค้าของนายจ้าง*

The Protection of Employee “The Whistleblower”
in Relation to Employer’s Trade Secret

Received: 15 สิงหาคม 2562
Revised: 6 พฤศจิกายน 2562
Accepted: 12 พฤศจิกายน 2562

ศิวัญพร ลือชานิมิตจิต**
Siwanporn Luechanimitjit**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง และหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการให้ความคุ้มครองลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง เนื่องจากความลับทางการค้าเป็นข้อมูลอันมีค่าที่สร้างผลประโยชน์ให้กับนายจ้าง และลูกจ้างมีหน้าที่สำคัญ คือการรักษาความลับทางการค้าของนายจ้างเพื่อให้ นายจ้างได้รับประโยชน์จากการมีและใช้ความลับทางการค้านั้นต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า ลูกจ้างไม่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างหรือกระทำตามสัญญาที่ทำไว้กับนายจ้าง หากเป็นการให้ลูกจ้างปกปิดการกระทำที่ผิดกฎหมายของนายจ้าง การที่ลูกจ้างแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างนั้น ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิในความลับทางการค้าของนายจ้าง แต่ถ้การแจ้งเบาะแสของลูกจ้างนั้น เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ หรือเป็นกรณีที่ลูกจ้างเปิดเผย หรือใช้ข้อมูลความลับทางการค้าของนายจ้างด้วยความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ

* บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง การคุ้มครองลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง.

** นักศึกษาปริญญาโทตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง E-mail: mameaw975@gmail.com

** Student, Master of Laws Program, Faculty of law, Ramkhamhaeng University.

สาธารณะ หรือเพื่อสุขอนามัย ความปลอดภัยของสังคม หรือกระทำโดยเจตนาสุจริตแล้วนั้น เมื่อลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสกระทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ดังนั้น การให้ความคุ้มครองกับลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างในฐานะเป็นพลเมืองดีหรือเป็นผู้แจ้งเบาะแส จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญมากกว่าที่จะปกป้องประโยชน์ของนายจ้างแต่เพียงอย่างเดียว จึงนำมาสู่ข้อเสนอแนะ คือ ให้เพิ่มเติมความหมายของ “การกระทำที่มีลักษณะขัดต่อกฎหมาย” เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของลูกจ้างในการแจ้งเบาะแสดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง และกำหนดให้การกระทำของลูกจ้างที่แจ้งเบาะแสดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง ซึ่งได้รับการตัดสินใจแล้วว่า กระทำของนายจ้างมีความผิดตามกฎหมาย เป็นข้อยกเว้นของการกระทำที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้า รวมทั้งกำหนดถึงการให้รางวัลแก่ลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างที่เป็นผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับของนายจ้าง ทั้งนี้ เพื่อให้กฎหมายความลับทางการค้ามีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความลับทางการค้า, ลูกจ้าง, ผู้แจ้งเบาะแส

Abstract

This article aims to analyze the problem of whistleblower protection in relation to the trade secrets of employers, and to find more problem-solving techniques for whistleblower protection in relation to the trade secrets of employers. Trade secrets are very valuable assets that provide many benefits for employers. An employee's main responsibility is to protect the employer's trade secrets so the employer can continue to receive these benefits.

The results of this study show that an employee is not required to follow an employer's order, or any contractual commitments, if the employee would thus be forced to conceal an offence by the employer. An employee who reports wrongdoing related to the employer's trade secrets may be violating the employer's right to confidentiality but this is outweighed by the public benefit of reporting the wrongdoing. If an employee needs to reveal the trade secrets of an employer to protect public, hygiene, social security, public safety or faithful performance, the benefit to the public supersedes the need to protect the trade secrets. Therefore, employee-whistleblowers who are reveal the trade secrets of their employers should be protected, instead of protecting only the benefits to the employers.

The ‘suggestions’ are intended to give more meaningful legal protection to whistleblowers, which would encourage employees to report wrongdoing even if this requires them to reveal the trade secrets of their employers. Such an employee’s actions are justified when the actions of the employer break the law. These circumstances justify an exception to the usual protection for trade secrets and require appropriate laws.

Keywords: trade secret, employee, whistleblower

1. บทนำ

ความลับทางการค้าเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจจากการเป็นเจ้าของข้อมูลความลับเพื่อทำให้ธุรกิจของตนได้เปรียบคู่แข่งทางการค้ารายอื่นซึ่งเงื่อนไขสำคัญของสิ่งที่เป็นความลับทางการค้า คือ การรักษาสภาพของข้อมูลให้เป็นความลับ เมื่อมีความจำเป็นที่ต้องจ้างลูกจ้างเพื่อให้มาช่วยเหลือในการประกอบธุรกิจ หน้าที่สำคัญของลูกจ้างคือ ความจงรักภักดีหรือความซื่อสัตย์ต่อนายจ้าง (Duty of Fidelity) หมายความว่าหน้าที่ในการไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้าของนายจ้าง¹

ในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิให้กับหน่วยงานของรัฐ หากเป็นการเปิดเผยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของสาธารณะหรือเพื่อปกป้องสุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของสาธารณชน แต่ไม่มีการบัญญัติถึงการกระทำของลูกจ้างที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และการที่ลูกจ้างจะแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวพันกับความลับทางการค้าของนายจ้างนั้นเท่ากับว่าลูกจ้างยินยอมรับการตอบโต้ที่อาจจะเกิดขึ้นจากนายจ้าง ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้ง การไล่ออก รวมไปถึงการฟ้องร้องคดีเพื่อดำเนินการเอาผิดฐานละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าของนายจ้าง ประเด็นนี้กฎหมายความลับทางการค้าของไทย ยังไม่มีการกำหนดถึงผลของการแจ้งเบาะแสของลูกจ้าง และเมื่อมีการพิสูจน์หรือตรวจสอบข้อมูลที่เป็นเบาะแสแล้ว ย่อมจะต้องมีผลคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำตัดสินที่ชัดเจนว่า การแจ้งเบาะแสเป็นเหตุให้นายจ้างมีความผิดหรือไม่ เมื่อการแจ้งเบาะแสของลูกจ้างที่เกี่ยวพันกับความลับทางการค้าของนายจ้างเป็นการทำเพื่อประโยชน์กับสาธารณะ

¹J. Robert Smith, “Fiduciary duties of employees”

<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=724a91e1-94f1-4514-9e30-3749303c7c26>, (last visited 25 May 2018).

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์เพื่อหาวิธีการในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง เพื่อเป็นการรักษาสัมดุลระหว่างประโยชน์ของนายจ้างและประโยชน์ของสาธารณะ การกำหนดวิธีการในการแจ้งเบาะแสของลูกจ้างรวมทั้งวางแนวทางในการพิจารณาความลับทางการค้าของนายจ้างว่าส่งผลกระทบต่อสาธารณะหรือไม่ ทั้งผลที่ลูกจ้างจะได้รับจากการแจ้งเบาะแสนั้นด้วย จึงควรศึกษาปัญหาดังกล่าวเพื่อหาคำตอบและข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงกฎหมายความลับทางการค้าให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมากขึ้น

2. การแจ้งเบาะแส

ในยุคกลางของอังกฤษมีบทบัญญัติ qui tam ที่เป็นเสมือนจุดเริ่มต้นในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสซึ่งหลังจากมีบทบัญญัตินี้ทำให้ผู้แจ้งเบาะแสหลายร้อยคนกล้าที่จะก้าวออกมาเพื่อต่อสู้กับการฉ้อโกงและการหลอกลวงทุกประเภทซึ่งมีที่มาจากวลีภาษาละติน “qui tam pro domino rege quam pro se ipso in hac parte sequitur.” แปลได้ว่าผู้ฟ้องร้องคดีเพื่อตนเองและรวมไปถึงฟ้องร้องคดีเพื่อกษัตริย์ด้วย ซึ่งนักกฎหมายสมัยใหม่ได้ปรับให้ตรงกับคำว่า Whistleblowers who sue corrupt companies on behalf of their government. และในช่วง 2-3 ศตวรรษที่ผ่านมาหลักการให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสนี้ได้รับการยอมรับและมีการนำไปปรับใช้ในส่วนต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงในเรื่องความลับทางการค้าที่กฎหมายให้อนุญาตที่จะปกปิดข้อมูลได้ จึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภาคประชาชนในการแจ้งเบาะแสหรือการรายงานเรื่องทุจริตหรือการประพฤติผิดขององค์กร

“การให้เบาะแส หมายถึง การให้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่พบการกระทำผิดกฎหมาย²

คำว่า “Whistleblowers” นั้น Black’s Law Dictionary³ ได้อธิบายว่า “An employee who reports employer wrongdoing to a governmental or law enforcement agency.” โดยระบุต่อว่า “Federal and state laws protect whistleblowers from employer retaliation.”

ทั้งยังมีการให้ความหมายไว้ในวารสาร “Whistleblowing and its alternatives” ว่า “Whistleblowers” คือ “An employee or ex-employee of an organization, who discloses

²สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์,
http://www.sec.or.th/TH/SECInfo/SECHC/Pages/sechc_clue.aspx, (last visited 19 January 2019).

³Bryan A. Garner, Black’s Law Dictionary, Ninth Edition, (USA), p.1734.

information about serious malpractice by that organization, not otherwise known or visible, where the disclosure is made in the reasonable belief that there is malpractice and the disclosure is made in good faith, without malice and may be in the public interest⁴.”

ซึ่งหมายถึง ทั้งลูกจ้างและอดีตลูกจ้างที่เป็นผู้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตร้ายแรงขององค์กรดังกล่าว ซึ่งยังไม่มีใครรู้หรือยังไม่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป และมีเหตุผลที่เชื่อว่าเป็นการกระทำทุจริตอย่างร้ายแรง และเป็น การกระทำภายใต้ความสุจริตโดยปราศจากความมุ่งร้ายต่อองค์กร และเรื่องราวที่ทุจริตนั้นอาจจะเป็นเรื่องของ ประโยชน์ของสาธารณชน

ผู้เขียนขอให้ความหมายในที่นี้ว่า Whistleblower คือ ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิดของ นายจ้างโดยแจ้งต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย

วัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องการให้ความคุ้มครองกับผู้เปิดเผยหรือผู้แจ้งเบาะแส โดยกำหนดถึงการให้ รางวัลเป็นการจูงใจให้บุคคลนำข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดทุจริต หรือฉ้อโกงออกมาเปิดเผย หรือรายงานต่อ ผู้บริหารระดับสูงในกิจการหรือหน่วยงาน เพราะลูกจ้างมีความเสี่ยงที่จะได้รับ การตอบโต้จากบุคคลที่เสีย ประโยชน์ในการเปิดเผยข้อมูลนั้น สามารถแบ่งประเภทการแจ้งเบาะแสของผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower) ออกเป็น 2 ประเภท

1) Internal whistle-blowing คือ การแจ้งเบาะแสการกระทำผิดต่อบุคคลภายในองค์กร เช่น แจ้งต่อเพื่อนร่วมงานหรือผู้บริหารระดับสูงในองค์กรหรือการแจ้งสายด่วน Hotline ขององค์กรโดยปกปิด ชื่อผู้รายงาน การเขียนบัตรสนเท่ห์⁵

2) External whistle-blowing คือ การแจ้งเบาะแสการกระทำผิดต่อบุคคลภายนอกองค์กร เช่น แจ้งเบาะแสดต่อสื่อมวลชนหรือสาธารณชน การเขียนจดหมายเปิดผนึก⁶ รวมไปถึงการแจ้งเบาะแสดต่อ หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูล

ในการให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างนั้น มี หลักการสำคัญที่นำมาใช้ คือ หลักสมดุลประโยชน์ หรือที่รู้จักกันในชื่อ Balance of Interest Doctrine เมื่อ นำมาปรับใช้ในเรื่องความลับทางการค้า จึงต้องพิจารณาชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ของเจ้าของความลับทาง

⁴Angela Peek, Whistleblowing and its alternatives, Current issues in business ethics (Great Britain: Redwood Book, 1997), P.108.

⁵“บัตรสนเท่ห์” หมายถึง จดหมายฟ้องหรือกล่าวโทษผู้อื่นโดยมิได้ลงชื่อหรือไม่ลงชื่อจริงของผู้เขียน. (อ้างอิงจาก ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.)

⁶“จดหมายเปิดผนึก” หมายถึง จดหมายที่ส่งถึงบุคคลหนึ่งเพื่อให้ได้ออกเผยแพร่. (อ้างอิงจาก ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.)

การค้าและประโยชน์ของสังคมในกฎหมายความลับทางการค้า⁷ แม้พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 จะให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้าของนายจ้างแต่ก็ได้กำหนดให้สาธารณะได้รับประโยชน์ในข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้านั้นด้วย หากตรงกับข้อยกเว้นการละเมิดความลับทางการค้าที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นหลักการค้นพบโดยอิสระ หรือการทำวิศวกรรมย้อนกลับในผลิตภัณฑ์นั้น จนทราบว่ามีความลับทางการค้าที่ซ่อนอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้นคืออะไร หรือการได้มาจากบุคคลที่สามซึ่งได้รับความลับทางการค้ามาโดยทางนิติกรรม และการเปิดเผยความลับทางการค้าโดยหน่วยงานของรัฐที่กระทำเพื่อประโยชน์ของสังคม หรือการกระทำลงไปโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้าง

เนื่องจากสภาพของข้อมูลเป็นความลับทางการค้าจึงทำให้ยากต่อการที่จะเข้าถึงข้อมูลต้องอาศัยความช่วยเหลือจากลูกจ้างในการรายงานเบาะแสดังกล่าวที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาในร่างกฎหมาย Defend Trade Secrets Act ไม่มีกรณีที่เป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างเลย แต่มีวุฒิสมาชิกให้การสนับสนุนและได้รับคะแนนโหวตจากสภาอย่างเป็นเอกฉันท์ในประเด็นการให้คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส⁸ ส่งผลให้มีการกำหนดให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างผู้เปิดเผยความลับทางการค้าของนายจ้างในกรณีที่ความลับทางการค้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยลูกจ้างที่เปิดเผยนั้นไม่ต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่งและอาญา⁹ ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

⁷Teresa Scassa, “Interests in the balance”, *The Future of Canadian Copyright Law*, pp.42.

⁸Daniel Hurson, “United States: The Whistleblower Protections Of The Defend Trade Secrets Act Could Have A Broad Impact---But Only If Employees Are Told About Them” <http://www.mondaq.com/unitedstates/x/526468/Whistleblowing/The+Whistleblower+Protections+Of+The+Defend+Trade+Secrets+Act+Could+Have+A+Broad+ImpactBut+Only+If+Employees+Are+Told+About+Them>, (last visited 31 March 2017).

⁹Royal P.C., “Whistleblower Protections under Federal Defend Trade Secrets Act”, <https://www.theroyallawfirm.com/news/women-labor/whistleblower-protections-under-federal-defend-trade-secrets-act/>, (last visited 2 September 2017).

หากมีกรณีที่เกิดในประเทศไทยโดยเทียบเคียงจาก คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5185-5221/2553 นายจ้างมีได้ดำเนินการแก้ไขเพื่อลดระดับความเข้มข้นของสารเคมีฝุ่นฝ้ายดิบมิให้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้ลูกจ้างและบุคคลที่อยู่อาศัยบริเวณโรงงานได้รับผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยจากการที่นายจ้างไม่ปรับลด สูตรความเข้มข้นของสารเคมีฝุ่นฝ้ายดิบอันเป็นความลับทางการค้าที่ใช้ในโรงงานของนายจ้าง ถ้าลูกจ้างที่มีหน้าที่จัดการระดับความเข้มข้นของสารเคมีโดยตรง รู้สูตรความเข้มข้นที่โรงงานใช้เพื่อผลิตฝ้ายดิบ ซึ่งค่าระดับความเข้มข้นนี้ เป็นความลับทางการค้าของโรงงาน เพราะเป็นข้อมูลทางการค้าที่เป็นความลับและยังไม่มีใครรู้เป็นการทั่วไปว่า ถ้าใช้ระดับความเข้มข้นขนาดนี้ จะทำให้ได้รับผลประโยชน์ทางพาณิชย์จากการรู้ข้อมูลระดับความเข้มข้นนั้น ลูกจ้างนำสูตรมาเปิดเผยโดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลที่จะเกิดขึ้นกับลูกจ้าง คือ ลูกจ้างจะถูกฟ้องในข้อหาละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 และแม้จะเป็นการกระทำเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของสาธารณชนแล้ว แต่ลูกจ้างไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานของรัฐที่จะได้รับความคุ้มครองในการเปิดเผยดังกล่าวตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

2.2 กฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวพันกับความลับทางการค้าของนายจ้าง

ประเทศไทยกำหนดให้ความคุ้มครองความลับทางการค้าไว้ในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของความลับทางการค้าต่อเศรษฐกิจรวมทั้งเป็นการอนุวัติการเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าขององค์การการค้าโลกซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองความลับทางการค้าไว้ใน หมวด 7 ข้อ 39 เรื่องการคุ้มครองข้อมูลที่ไม่เปิดเผย¹⁰(Protection of Undisclosed Information)

นอกจากกฎหมายความลับทางการค้าจะให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของความลับทางการค้าแล้วยังได้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ จึงได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าไว้ในมาตรา 7(2) ของพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ให้การเปิดเผยหรือใช้ความลับทางการค้าของหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาความลับทางการค้า ในกรณีจำเป็นเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของสาธารณชน¹¹ในส่วนี้กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ เพียงเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นซึ่งมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า รวมทั้งหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่ง

¹⁰TRIPs Agreement, Article 39.

¹¹พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545, มาตรา 7(2).

ได้ความลับทางการค้ามานั้นต้องดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อคุ้มครองความลับทางการค้าดังกล่าวจากการนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ไม่เป็นธรรม¹²

2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแส

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564¹³ ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้ระบุให้มีการกำหนดแนวทางการให้คุ้มครองประชาชนที่แจ้งเบาะแสการทุจริตหรือประพฤติมิชอบเป็นประเด็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทยเพื่อให้สังคมไทยยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต กระทำการด้วยความโปร่งใส ทั้งในภาครัฐและเอกชนรวมถึงภาคประชาชน เป็นการสร้างค่านิยมที่ต่อต้านการทุจริตและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องตรวจตราการทุจริต จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแสซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปนี้

- ระเบียบคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่าด้วยการรับเรื่องร้องเรียนและการตรวจสอบข้อเท็จจริง พ.ศ. 2550

กำหนดถึงวิธีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ผู้ร้องเรียนสามารถร้องเรียนได้หลายวิธี แต่ต้องระบุข้อมูลเบื้องต้น¹⁴ เช่น ชื่อที่อยู่หรือที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียน วันเดือนปีและสถานที่ที่ผู้ร้องเรียนพบการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อเท็จจริงและการกระทำของผู้ถูกร้องเรียนที่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ถ้ามีเอกสารประกอบการร้องเรียนให้แนบมาด้วย พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งต้องลงลายมือชื่อของตนและผู้ร้องเรียนในบันทึกด้วย เมื่อได้รับเรื่องไว้ถูกต้องตามระเบียบแล้วให้ออกใบรับเรื่องร้องเรียนให้แก่ผู้ร้องเรียนเพื่อเป็นหลักฐานในการร้องเรียนด้วย

- ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการจ่ายเงินสินบน พ.ศ. 2553

กำหนดหลักเกณฑ์ในการแจ้งเบาะแสและการจ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกตรวจสอบ กรณีมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร้ายวยผิดปกติ หรือมีการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่ง

¹²สุพิศ ประณีตพลกรัง, กฎหมายว่าด้วยความลับทางการค้า, (กรุงเทพมหานคร: อินเทอร์เน็ตบุคส์, 2546), หน้า 31.

¹³แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.

¹⁴ระเบียบคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่าด้วยการรับเรื่องร้องเรียนและการตรวจสอบข้อเท็จจริง พ.ศ. 2550, ข้อ 4-ข้อ 10.

การแจ้งเบาะแสนั้น ต้องมีรายละเอียดประกอบ¹⁵เช่น ชื่อและที่อยู่ของผู้แจ้งเบาะแส ชื่อและที่อยู่ สถานที่ทำงานหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาที่ชัดเจนเพียงพอซึ่งเป็นสาระสำคัญของการตรวจสอบ และจะต้องไม่ใช่ข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ตามปกติอยู่แล้ว รวมถึงมีการกำหนดถึงรายละเอียดในการจ่ายเงินสินบนแก่บุคคลผู้แจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหาเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดของศาลและนำส่งกระทรวงการคลังแล้วและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นับว่าประเทศไทยได้ยอมรับถึงสถานะของผู้แจ้งเบาะแสและคำนึงถึงการให้เงินสินบนเป็นรางวัลหรือเพื่อจูงใจให้เกิดการแจ้งเบาะแสการกระทำผิดต่อหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

แต่เดิมในประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายที่เป็นแม่แบบของการให้ความคุ้มครองความลับทางการค้าซึ่งมีชื่อว่า The Uniform Trade Secrets Act 1985 หรือเรียกโดยย่อว่า UTSA มีการกำหนดการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของความลับทางการค้าไว้ใน Section 1(1),(2) ต่อมามีการพัฒนาขยายขอบเขตของสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองให้ชัดเจนขึ้นและกำหนดถึงการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของความลับทางการค้าและข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าตามที่ปรากฏใน Defend Trade Secret Act of 2016 หรือเรียกสั้นๆว่า DTSA เพราะสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาเห็นความสำคัญและให้การยอมรับว่า ผู้แจ้งเบาะแสเปรียบเสมือนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Quasi-public officials) ลูกจ้างที่ทำงานกับนายจ้างย่อมเข้าถึงข้อมูลต่างๆ

หากพบข้อมูลที่ต้องสงสัยซึ่งเกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างแล้วลูกจ้างได้แจ้งเบาะแสข้อมูลที่ต้องสงสัยนั้นซึ่งเป็นการกระทำเพื่อสาธารณะ จึงควรมีกฎหมายให้ความคุ้มครอง โดยลูกจ้างสามารถยกข้อต่อสู้ว่า ตนเป็นผู้แจ้งเบาะแสเพื่อให้ตนพ้นจากความผิดฐานกระทำละเมิดความลับทางการค้าของนายจ้าง หากผลการตรวจสอบเบาะแสบพบข้อมูลที่ถูกจ้างแจ้งเป็นอันตรายกับสังคมจริง กรณีนี้ลูกจ้างไม่มีความรับผิดทั้งทางแพ่งและอาญาโดยบัญญัติใน Section 7 (b) ของ DTSA และกำหนดหน้าที่ให้นายจ้างต้องบอกกล่าวลูกจ้างถึงความคุ้มครองของการเป็นผู้แจ้งเบาะแสโดยระบุในสัญญาหรือข้อตกลงที่เกี่ยวกับการใช้ความลับทางการค้าหรือข้อมูลความลับอื่นๆ หรืออ้างในเอกสารนโยบายขององค์กรธุรกิจ ถ้านายจ้างไม่ได้แจ้งลูกจ้างถึงความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส นายจ้างฟ้องคดีลูกจ้างเพื่อแก้แค้นคืนจากการที่เขาแจ้งเบาะแสหรือรายงานการกระทำละเมิดต่อกฎหมาย นายจ้างย่อมเสียสิทธิที่จะเรียกค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างหรือค่า

¹⁵ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการจ่ายเงินสินบน พ.ศ.2553, ข้อ12-13.

ทนายความจากลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแส ในกรณีที่มีผลการพิจารณาว่าความลับทางการค้าของนายจ้างไม่ใช่สิ่งที่ละเมิดต่อกฎหมาย¹⁶

มีคดีบริษัทผลิตรถยนต์ Tesla อดีตนายจ้างเป็นโจทก์ ฟ้อง Martin Tripp อดีตลูกจ้างเป็นจำเลยในวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 2018 ต่อศาล Nevada โดยอ้างว่า จำเลยขโมยความลับทางการค้าและทำการเปิดเผยต่อบุคคลที่สาม ทนายของ Tripp อ้างว่าบริษัท Tesla รู้ถึงข้อบกพร่องของแบตเตอรี่และโกหกเรื่องจำนวนรถที่อยู่ในสายการผลิต¹⁷ ซึ่งทั้งเทคนิคการซ่อมแซมแบตเตอรี่และจำนวนรถที่อยู่ในสายการผลิตนับว่าเป็นความลับทางการค้า เพราะเทคนิคการซ่อมแซมแบตเตอรี่ที่ซำรุดบกพร่องให้กลับมาใช้ได้เป็นข้อมูลความลับที่บริษัทอื่นไม่รู้ ทำให้สามารถแสวงหาประโยชน์จากการใช้เทคนิคการซ่อมแบตเตอรี่ สำหรับจำนวนรถที่อยู่ในสายการผลิตของบริษัทนับเป็นแผนการดำเนินงานธุรกิจของ Tesla ซึ่งการไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนนี้ย่อมเป็นผลดีกับทางบริษัท ส่งผลให้บริษัทคู่แข่งไม่สามารถที่จะทราบถึงการดำเนินแผนการตลาดของบริษัท Tesla รวมถึงยอดการสั่งจองรถของบริษัท

จะเห็นว่าทั้งเทคนิคการซ่อมแซมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนรถยนต์ที่อยู่ในสายการผลิตล้วนแต่มีการจัดเก็บเป็นความลับ เพราะตามข้อเท็จจริง Tripp ต้อง Hack เข้าระบบจึงจะทราบถึงข้อมูลเหล่านี้ ข้อเรียกร้องหนึ่งคือ Tesla กล่าวหาว่า Tripp เอาความลับทางการค้าไปด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย¹⁸ Tripp ปฏิเสธทุกข้อกล่าวหาและยืนยันว่าเขามีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายสำหรับการกระทำที่โจทก์อ้างและมีเหตุอันสมควรซึ่งทำให้เขาได้รับอภิสิทธิ์และไม่มีเหตุผลที่จะต้องกระทำการที่ขัดกับนโยบายสาธารณะหรือกระทำการที่ผิดกฎหมาย¹⁹ เนื่องจากคดีนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจึงยังไม่มีคำพิพากษาของศาลแต่เรื่องนี้ทำให้เห็นว่ามีความเสี่ยงที่ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างกำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน

¹⁶James C. Donnelly Jr, “Trade Secret Protection Vs. Whistleblower Immunity In DTSA”, <https://www.law360.com/articles/891560/trade-secret-protection-vs-whistleblower-immunity-in-dtsa>, (last visited 19 May 2018).

¹⁷John L. Mays, “Tesla vs. Tripp: Who’s at Fault in the Tesla Whistleblower Case?” <https://www.atlantaemploymentattorneysblog.com/tesla-vs-tripp-whos-at-fault-in-the-tesla-whistleblower-case/>, (last visited 17 January 2019).

¹⁸Defend Trade secret Act, 18 USC §1836.

¹⁹Linette Lopez, “The ex-Tesla employee Elon Musk called a ‘horrible human being’ just slapped the company with a countersuit alleging defamation”, <https://www.businessinsider.com/tesla-martin-tripp-files-countersuit-2018-7>, (last visited 17 January 2019).

ในสหภาพยุโรปไม่มีกฎหมายกลางที่ใช้ในการคุ้มครองความลับทางการค้ามีเพียงความตกลง TRIPs เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการกำหนดหลักการให้ความคุ้มครองความลับทางการค้า²⁰ ดังนั้น รัฐสภายุโรปและคณะมนตรียุโรปจึงได้ออกข้อกำหนดที่คุ้มครองการไม่เปิดเผยความรู้และความลับทางการค้าซึ่งต่อต้านการใช้และการเปิดเผยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า Directive of the European Parliament and of the council on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายคุ้มครองความลับทางการค้าโดยจะต้องนำบทบัญญัติตาม Directive นี้ไปบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในของแต่ละประเทศกำหนดให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ. 2018

ในกรณีที่ลูกจ้างเป็นผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้างจะเป็นการละเมิดความลับทางการค้าของนายจ้างหรือไม่นั้น ใน Article 1(2)(b) บัญญัติห้ามมิให้นำข้อบังคับตาม Directive ไปบังคับใช้กับการเปิดเผยหรือใช้ข้อมูลความลับทางการค้าเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยเปิดเผยต่อสาธารณะ รัฐบาล และเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้า

หากการเปิดเผยความลับทางการค้าของลูกจ้างเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะแล้ว ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสม่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่เป็นการละเมิดต่อความลับทางการค้าตามกฎหมายแห่งสหภาพยุโรป และมีการกำหนดข้อยกเว้นที่ให้นำ Directive มาใช้ในกรณี²¹ เป็นเรื่องการเปิดเผยโดยชอบต่อการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือกิจการที่ผิดกฎหมาย โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ปกป้องประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น การเปิดเผยซึ่งความลับทางการค้าที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะย่อมไม่ต้องรับผิดเพราะได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย

ดังนั้น การที่ลูกจ้างกระทำเพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะจะไม่ใช่ความผิดตามที่กำหนดใน Directive แม้ข้อกำหนดฉบับนี้จะให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลที่ยังไม่เปิดเผยหรือข้อมูลความลับทางการค้าแต่ก็ได้กำหนดข้อยกเว้นที่จะไม่ให้ความคุ้มครอง หากความลับทางการค้านั้นส่งผลกระทบในด้านลบกับสังคมส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ ตรงนี้กฎหมายไม่ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้านั้น ดังข้อความที่ว่า “ On the one hand, companies have a right to have their trade secrets protected

²⁰The Law Offices of S. David Worhatch, “TRADE SECRETS & WHISTLEBLOWERS DOES THE LAW PROTECT THE WHISTLEBLOWER?”, <http://www.worhatchlaw.com/employee-rights-faq/trade-secrets-whistleblowers/>, (last visited 19 May 2018).

²¹ Directive of the European Parliament and of the council on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure, Article 5.

– simply because this is what gives them a competitive advantage on the market –, and on the other hand, the public has a right to be informed.”²²

คดีแรกที่สร้างความตระหนักถึงการให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสในสหภาพยุโรป คือ คดีที่รู้จักกันในชื่อ Lux Leaks เหตุเกิดในประเทศลักเซมเบิร์กซึ่งเป็นดินแดนปลอดภาษี (Tax haven) และจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลของนักลงทุน โดยสามารถใช้ลักเซมเบิร์กเป็นที่อยู่ทางภาษีและถ่ายโอนรายได้จากประเทศอื่นมายังดินแดนปลอดภาษี เพื่อที่จะไม่ต้องเสียภาษีหรืออาจจะเสียในขั้นต่ำสุด ทำให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปรายอื่นหมดโอกาสในการเก็บรายได้รัฐเพื่อเป็นงบประมาณสำหรับสวัสดิการรัฐต่อไป นับว่าเป็นปัญหาสำคัญในการจัดเก็บภาษีของแต่ละประเทศ²³

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2010 Antonie Deltour เป็นลูกจ้างที่ทำงานในบริษัท Pricewaterhouse-Coopers (PwC) ซึ่งเป็นบริษัทการบัญชีขนาดใหญ่ เขาได้ค้นพบและทำซ้ำเอกสารที่บริษัท PwC ได้ช่วยบริษัทข้ามชาติมากกว่า 300 บริษัทในการหลบเลี่ยงการชำระภาษี. ซึ่งกลยุทธ์การจัดการเอกสารทางการเงินเพื่อหลบเลี่ยงภาษี เป็นกลยุทธ์ในการทำธุรกิจของบริษัท PwC ที่มีความลับทางการค้า เพราะเป็นข้อมูลลับที่สามารถหาประโยชน์ให้กับบริษัท PwC ได้ และทางบริษัทไม่ได้เปิดเผยกลยุทธ์นี้เป็นการทั่วไป โดยจำกัดการเข้าถึงเอกสารไว้เพียงแค่บางคนเท่านั้น แต่ Deltour ได้ค้นพบและเขาได้รับการติดต่อให้นำเรื่องราวที่หลบเลี่ยงการเสียภาษีมาเปิดเผยในรายการโทรทัศน์²⁴

ต่อมาผู้มีอำนาจใน Luxembourg ได้ยื่นฟ้อง Deltour ในข้อหาโจรกรรมและกระทำละเมิดความลับทางการค้าและกฎหมายความลับและ Raphaël Halet ซึ่งได้เปิดเผยเอกสารชุดที่สอง รวมเอกสารที่ Deltour และ Halet เปิดเผยมีจำนวนเกือบ 30,000 ฉบับ²⁵

²²Fadi Sfeir, “EU TRADE SECRETS DIRECTIVE: WILL BLOWING THE WHISTLE STILL BE POSSIBLE IN PRACTICE ?” <https://www.globalhrlaw.com/resources/eu-trade-secrets-directive-will-blowing-the-whistle-still-be-possible-in-practice>, (last visited 19 May 2018).

²³ธงชัย เดือนขุนทด, “ลักเซมเบิร์ก” แดนสวรรค์ของบริษัทนานาชาติที่หลีกเลี่ยงภาษี, *Tax Policy Journal*, 1, (2558): หน้า 1-2.

²⁴ Baker Tilly International Limited, “A Brief Timeline on the Developments of the LuxLeaks Case”, <http://www.bakertillyinternational.com/web/insights/international-tax/2017/a-brief-timeline-on-the-developments-of-the-luxleaks-case.aspx>, (last visited 15 November 2019).

²⁵Mary Jane Wilmoth, “LuxLeaks : Antoine Deltour Recognized as Whistleblower by Luxembourg Court” <https://www.whistleblowersblog.org/2018/01/articles/corporate-whistleblowers/luxleaks-antoine-deltour-recognized-as-whistleblower-by-luxembourg-court/>, (last visited 15 November 2019).

ศาลท้องถิ่นมีคำพิพากษาว่า Deltour และ Halet มีความผิดฐานโจรกรรมและกระทำละเมิดความลับทางการค้า ศาลอุทธรณ์ Luxembourg มีความเห็นเหมือนกับศาลท้องถิ่น ในฐานความผิดโจรกรรมและการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยไม่ชอบ แต่ยกฟ้องส่วนของความผิดฐานละเมิดความลับทางการค้าที่เป็นข้อมูลทางการเงินและการชำระภาษีของบริษัท เนื่องจากศาลอุทธรณ์ยอมรับในหลักการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblowers)²⁶ และยอมรับว่า ยังไม่มีกฎหมายของสหภาพยุโรปหรือกฎหมายของประเทศให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblowers)²⁷ ในชั้นศาลสูงของ Luxembourg พิพากษาว่า Deltour และ Halet โจรกรรม เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยไม่ชอบ ศาลสูงยอมรับถึงสถานะของผู้แจ้งเบาะแส Whistleblower ที่กำหนดโดยศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (The European Court of Human Rights.)²⁸

ผลจากการเปิดเผยเอกสารของ Deltour และ Halet เป็นการแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกระทำการอย่างโปร่งใสและต้องมีการมาตรการป้องกันการหลีกเลียงภาษีรวมถึงการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสเป็นประเด็นสำคัญ²⁹ ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชำระภาษีครั้งใหญ่ในสหภาพยุโรป และทำให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจต่าง ๆ มีหน้าที่ต้องเปิดเผยการชำระภาษีต่อสาธารณะ รวมถึงสหภาพยุโรปรับรู้ถึงความจำเป็นในการสร้างกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblowers)³⁰ ด้วย

3. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

กฎหมายความลับทางการค้าของประเทศไทยในมาตรา 7(2) นั้นได้ให้ความคุ้มครองแก่หน่วยงานของรัฐที่ดูแลรักษาความลับทางการค้า ในกรณีที่เปิดเผยความลับทางการค้าเพราะมีความจำเป็นเพื่อคุ้มครอง

²⁶ Transparency International Secretariat, “WHISTLEBLOWING” https://www.transparency.org/news/pressrelease/court_of_cassation_luxleaks_decision_highlights_need_for_effective_whistleb, (last visited 15 November 2019).

²⁷ ERIC MAURICE, “LuxLeaks whistleblowers sentenced again”, <https://euobserver.com/justice/137256>, (last visited 15 November 2019).

²⁸ Mary Jane Wilmoth, Op. cit.

²⁹ ERIC MAURICE, Op. cit.

³⁰ Vigilencia Abazi, “Comparing the Proposed EU Directive on Protection of Whistleblowers with the Principles of the European Court of Human Rights” <https://strasbourgobservers.com/2018/10/22/comparing-the-proposed-eu-directive-on-protection-of-whistleblowers-with-the-principles-of-the-european-court-of-human-rights/>, (last visited 3 January 2019).

สุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของสาธารณชน แต่ไม่ครอบคลุมถึงเอกชนผู้เปิดเผยข้อมูลความลับของ นายจ้างที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ หากเป็นกรณีที่มีความลับทางการค้าของนายจ้างมีเกี่ยวกับการ กระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงกระทบต่อ สุขภาพของประชาชนแล้วลูกจ้างนำมาเปิดเผยจะถือว่า เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเช่นกรณีของหน่วยงานของรัฐ หรือไม่

3.1 การกระทำหรือพฤติกรรมของนายจ้างผู้เป็นเจ้าของความลับทางการค้าที่ใช้ความลับทาง การค้าในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย

การกระทำหรือพฤติกรรมของนายจ้างผู้เป็นเจ้าของความลับทางการค้าที่มีลักษณะเป็นการขัด ต่อกฎหมาย คือ การกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การไม่ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสูตรการผลิต หรือวิธีการรักษาความปลอดภัยในโรงงาน ซึ่งส่งผล กระทบเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้อื่นซึ่งไม่สามารถที่จะระบุถึงลักษณะต่างๆของการกระทำได้อย่าง ครบถ้วน เพราะมันปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพสังคม เช่นความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และการที่นายจ้างออกคำสั่งให้ลูกจ้างกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการใช้ความลับทางการค้า ในทางที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคม ย่อมเป็นการกระทำของนายจ้างผู้เป็นเจ้าของความลับทางการค้าใน ลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย

3.2 บทบาทหน้าที่ของลูกจ้างในฐานะพลเมืองดีหรือผู้แจ้งเบาะแส

ลูกจ้างที่อยู่ในฐานะของผู้แจ้งเบาะแสมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความลับทาง การค้า เมื่อพระราชบัญญัติความลับทางการค้าพ.ศ. 2545 ไม่ได้กำหนดถึงการให้ความคุ้มครองลูกจ้างใน บทบาทของผู้แจ้งเบาะแสไว้ เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่ลูกจ้างกระทำเพื่อประโยชน์ของสาธารณะแล้วจึงควร ให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างในฐานะเป็นผู้แจ้งเบาะแส กอปรกับข้อกำหนดของไทยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความ คุ้มครองแก่บทบาทผู้แจ้งเบาะแส และหลัก qui tam ที่กำหนดให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่ เกี่ยวพันกับความลับทางการค้าของนายจ้าง ย่อมมีความจำเป็นที่กฎหมายความลับทางการค้าของไทยจะให้ ความคุ้มครองกับบทบาทของลูกจ้างในฐานะเป็นพลเมืองดีหรือเป็นผู้แจ้งเบาะแส โดยยกเว้นความรับผิดชอบใน ความผิดฐานเปิดเผยความลับทางการค้าของนายจ้าง

3.3 ลักษณะการกระทำของลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างที่ ได้รับความคุ้มครอง

การแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างโดยชอบ หรือ การกระทำของ ลูกจ้างที่จะได้รับความคุ้มครองจากการแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง คือ

- 1) ลูกจ้างจะต้องกระทำด้วยเจตนาสุจริต

2) ลูกจ้างต้องกระทำการเป็นการลับ โดยลูกจ้างควรปิดผนึกเอกสาร และเปิดเผยให้ทราบเฉพาะบุคคลที่ต้องเกี่ยวข้องเท่านั้น เพื่อเป็นการจำกัดคนที่จะทราบข้อมูลความลับทางการค้า

3) ลูกจ้างจะต้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบถึงความชอบด้วยกฎหมายโดยแจ้งต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลลับ

4) เมื่อคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล หากศาลที่มีอำนาจสั่งให้นำส่งเอกสารอันเป็นข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข้อมูลลับทางการค้าเพื่อใช้ในการพิจารณาสอบสวนถึงความชอบของข้อมูลที่เป็นเบาะแส นั้น ลูกจ้างที่เปิดเผยข้อมูลอันมีความลับทางการค้าของนายจ้างประกอบอยู่ด้วยจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของนายจ้างด้วย เพราะเมื่อยังไม่มีบทพิพากษาว่า ข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่ไม่ชอบหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ลูกจ้างก็ต้องรักษาความปลอดภัยของข้อมูลไว้ให้นายจ้าง กล่าวคือ ลูกจ้างสามารถที่จะเปิดเผยในกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งศาลได้เท่านั้น

ถ้าเรื่องการแจ้งเบาะแสไม่ถึงขั้นการพิจารณาคดีของศาล ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสต้องกระทำการแจ้งเบาะแสอย่างเป็นความลับต่อเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องความลับโดยตรงเช่นเดียวกัน

5) หากลูกจ้างกระทำด้วยเจตนาทุจริต ต้องการที่จะกลั่นแกล้งนายจ้างเพื่อให้กิจการไม่สามารถดำเนินไปอย่างปกติได้ กรณีนี้ลูกจ้างย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เพราะกฎหมายจะคุ้มครองลูกจ้างที่กระทำการโดยสุจริตเท่านั้น และในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาตรา 33 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้เปิดเผยความลับทางการค้าของผู้อื่นให้เป็นที่ล่งรู้ โดยเจตนาจะกลั่นแกล้งให้ผู้ควบคุมความลับทางการค้าได้รับความเสียหายในการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.4 ผลของการแจ้งเบาะแสที่ได้รับความคุ้มครอง

หากผู้เป็นลูกจ้างแจ้งเบาะแสด้วยเจตนาที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม รัฐควรที่จะพิจารณาเรื่องการกำหนดโทษใหม่ หากรัฐต้องการให้ลูกจ้างเป็นเสมือนสายลับที่ช่วยตรวจตราการกระทำความผิดภายในองค์กรธุรกิจ เป็นหูเป็นตาช่วยหน่วยงานของรัฐ ก็ควรที่จะยกเว้นความรับผิดให้แก่ลูกจ้าง เพื่อที่จะเป็นการจูงใจให้ลูกจ้างช่วยสอดส่องดูแลการกระทำของนายจ้างด้วย แต่หากลูกจ้างแจ้งเบาะแสด้วยเจตนาถ่มน้ำลายเหยียด ต้องการที่จะทำลายนายจ้าง และเบาะแสนั้นไม่มีมูลความจริง ในส่วนนี้ ผู้เป็นลูกจ้างย่อมต้องรับโทษตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 และอาจสร้างแรงจูงใจให้กับลูกจ้าง ด้วยการกำหนดรางวัลในการช่วยสอดส่องดูแล การกระทำในองค์กรของนายจ้าง ดังเช่น ในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการจ่ายเงินสินบน พ.ศ. 2553 ที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการจ่ายเงินสินบนให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินสินบนซึ่งเป็นผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวเพื่อจูงใจและให้รางวัลตอบแทนแก่การแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานของรัฐ

4. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นควรเสนอแนะในเรื่องดังต่อไปนี้

1) หากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าไม่ได้เป็นไปตามหลักศีลธรรมและแนวปฏิบัติที่เป็นข้อแนะนำเพื่อการประกอบกิจการที่ดีขององค์กรแล้ว อาจไม่ได้หมายความว่าข้อมูลนั้นจะต้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่จะกำหนดว่า หากข้อมูลใดขัดต่อหรือแย้งต่อหลักศีลธรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อการประกอบกิจการที่ดีอาจจะยังไม่ถูกต้องนัก เพราะทั้งบริบทของสังคม และยุคสมัยที่เปลี่ยนไปย่อมทำให้บรรทัดฐานของสังคมเปลี่ยนไปด้วย ทั้งการที่ข้อมูลสารสนเทศใดจะได้รับความคุ้มครองในฐานะเป็นความลับทางการค้า ย่อมจะต้องเป็นข้อมูลที่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะหากข้อมูลนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมไม่อาจได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย

2) เนื่องจากในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาตรา 3 ไม่มีการกำหนดถึงนิยามของข้อมูลที่มีลักษณะขัดต่อกฎหมายไว้ ผู้เขียนจึงเสนอให้เพิ่มเติมความหมายของข้อมูลที่มีลักษณะขัดต่อกฎหมายในมาตรา 3 ว่า

“ข้อมูลที่มีลักษณะขัดต่อกฎหมาย หมายถึง ข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้าของนายจ้างที่ผิดกฎหมายอื่นๆ หรือ ผลจากการใช้ข้อมูลนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในทำนองที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสาธารณะ”

โดยเทียบเคียงจาก มาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในลักษณะละเมิด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวและสะดวกในการพิจารณาการข้อมูลที่ขัดต่อกฎหมายของนายจ้างและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของลูกจ้างในการแจ้งเบาะแสการกระทำที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้าง

3) ในกรณีที่ลูกจ้างแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้างซึ่งการกระทำของลูกจ้างนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนจึงควรได้รับความคุ้มครอง แต่ในมาตรา 7 ไม่มีการให้ความคุ้มครองในกรณีที่ลูกจ้างแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้างเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ

ผู้เขียนขอเสนอให้เพิ่มข้อยกเว้นการกระทำที่ไม่เป็นการละเมิดความลับทางการค้า ในมาตรา 7 อนุมาตราห้า ว่า

“(5) การแจ้งเบาะแสของลูกจ้างที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้าง ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่า กระทำของนายจ้างเป็นความผิดตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นความผิดทางแพ่งหรือทางอาญา และในระหว่างการพิจารณาของศาล ลูกจ้างอาจยื่นคำขอต่อศาลให้ออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวระหว่าง

การพิจารณาเพื่อไม่ให้นายจ้างฟ้องร้องลูกจ้างในฐานะละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าของนายจ้าง หากศาลพิพากษานายจ้างมิได้กระทำความผิด ลูกจ้างย่อมต้องรับผิดชอบในฐานะละเมิดความลับทางการค้าของนายจ้าง”

การเสนอให้เพิ่มเติมกฎหมายความลับทางการค้าในมาตรา 7 (5) นี้มีเหตุผลที่ควรพิจารณา คือ การกำหนดให้การกระทำของหน่วยงานของรัฐที่เปิดเผยหรือใช้ซึ่งความลับทางการค้าโดยอาศัยเหตุเป็นกรณีจำเป็นเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของสาธารณชน หรือในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นซึ่งมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า เป็นเหตุผลในการที่จะไม่ต้องรับโทษในฐานะละเมิดสิทธิในความลับทางการค้า ตามมาตรา 7 (2) แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ของเอกชนโดยสามารถที่จะเปิดเผยข้อมูลความลับทางการค้าได้ หากข้อมูลนั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชน

ดังนั้น กรณีลูกจ้างเป็นผู้ที่เปิดเผยความลับทางการค้าของนายจ้างโดยมีเหตุจำเป็นเพื่อปกป้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชนและรักษาซึ่งผลประโยชน์ของสาธารณะ อันเป็นเหตุผลเดียวกันกับการที่พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ให้ความคุ้มครองการกระทำของหน่วยงานของรัฐ และหากมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่า ข้อมูลที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้างที่ได้รับจากการแจ้งเบาะแสของลูกจ้างนั้นเป็นความผิด ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีการคุ้มครองการกระทำของลูกจ้างที่มีเจตนาเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะ และเป็นการคุ้มครองลูกจ้างไม่ให้ถูกฟ้องคดีในฐานะละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าของนายจ้าง ในระหว่างมีการพิจารณาเบาะแสที่ลูกจ้างแจ้งต่อศาล

4) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ควรจะมีบทบัญญัติที่กล่าวถึงวิธีการแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างซึ่งได้รับความคุ้มครอง

ผู้ศึกษาขอเสนอให้เพิ่มเติมในมาตรา 7 อนุมาตราห้า วรรคสอง ว่า

“การกระทำของลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่จะได้รับความคุ้มครองจากการแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับความลับทางการค้าของนายจ้าง คือ ลูกจ้างต้องกระทำการโดยสุจริตและเป็นความลับ โดยลูกจ้างสามารถเปิดเผยเบาะแสต่อศาลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือองค์การนอกภาครัฐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้รวมถึงการเปิดเผยต่อ ทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายของลูกจ้างด้วย”

และเพิ่มเติมรายละเอียดที่ต้องแจ้งต่อศาล หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์การนอกภาครัฐ สำหรับการแจ้งเบาะแส ในมาตรา 7 อนุมาตราห้า วรรคสาม ว่า

“การแจ้งเบาะแสต่อศาล หน่วยงานของรัฐหรือองค์การนอกภาครัฐ ต้องมีการระบุถึงรายละเอียดต่อไปนี้

- (1) ชื่อ สกุล ที่อยู่ติดต่อได้และเบอร์โทรศัพท์ของลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแส
- (2) ชื่อ สกุล ที่อยู่ติดต่อได้และเบอร์โทรศัพท์ของนายจ้างผู้ถูกกล่าวหา
- (3) ที่อยู่ของกิจการนายจ้างผู้ถูกกล่าวหา

(4) วัน เดือน ปีที่อ้างว่ามีการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกิดขึ้น และการกระทำที่อ้างว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา ซึ่งจะต้องเป็นข้อมูลสำคัญที่จะทำให้นายจ้างต้องรับโทษและต้องไม่ใช่กรณีที่หน่วยงานของรัฐสามารถตรวจสอบได้ทั่วไป

(5) เอกสารหรือวัตถุใดๆที่เป็นหลักฐานในการแสดงถึงการกระทำที่อ้างใน (4)

ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างน้อยสองคน ลงลายมือชื่อรับรองการแจ้งเบาะแสของลูกจ้างและระบุวัน เดือน ปีที่ลูกจ้างแจ้งเบาะแสด้วย”

เหตุผลของผู้เขียนที่เสนอให้เพิ่มเติมวิธีการและรายละเอียดในการแจ้งเบาะแสของลูกจ้าง ตามวรรคสอง วรรคสาม คือ ประเทศไทยไม่เคยนำหลักการให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสมาใช้ในเรื่องความลับทางการค้า ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการดำเนินการแจ้งเบาะแสม่อมเป็นเรื่องที่ดี ทั้งมีการระบุให้กระทำการแจ้งเบาะแสเป็นการลับ เปิดเผยข้อมูลเท่าที่จำเป็นต่อบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงตามหน้าที่ และให้ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสยืนยันตัวตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตนาสุจริต ไม่ได้กระทำเพื่อกลั่นแกล้งนายจ้าง และการที่ลูกจ้างจะต้องมีหลักฐานในการนำเรื่องที่ตนกล่าวหาว่าแจ้งเบาะแสเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ การที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างน้อยสองคน ร่วมลงลายมือชื่อรับรองการแจ้งเบาะแสด้วยนี้โดยเทียบเคียงจากระเบียบคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่าด้วยการรับเรื่องร้องเรียนและการตรวจสอบข้อเท็จจริง พ.ศ. 2550 และ ระเบียนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการจ่ายเงินสินบน พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประโยชน์ของนายจ้าง

5) เมื่อพิจารณาดีเสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือมีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ควรพิจารณาเพื่อให้รางวัลแก่ลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างที่เป็นผู้แจ้งเบาะแสข้อมูลความลับซึ่งรัฐได้พิจารณาเบาะแสแล้วพบถึงการกระทำผิดตามที่ลูกจ้างกล่าวอ้าง รัฐควรจะตอบแทนลูกจ้างผู้กล้าที่จะต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ดีที่ตนพบเห็น โดยอาจจะกำหนดให้รางวัลเพื่อตอบแทนน้ำใจหรือเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกล้าที่จะต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ดีโดยการก้าวออกมาเป็นผู้แจ้งเบาะแสที่ตนได้พบเจอ เพื่อประโยชน์สาธารณะที่จะเกิดต่อไป ซึ่งในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ไม่ได้กำหนดถึงเรื่องการให้รางวัลไว้

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการกำหนดรางวัลเพื่อเป็นการจูงใจแก่ลูกจ้าง โดยกำหนดในมาตรา 7 อนุมาตราห้า วรรคสี่ ว่า

“หากการแจ้งเบาะแสของลูกจ้างเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง”

เนื่องจากผู้เขียนได้พบว่า ในกฎหมายบางฉบับของประเทศไทยได้ยอมรับหลักการการให้รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อเป็นการตอบแทนและจูงใจให้ผู้แจ้งเบาะแสกล่าวรายงานข้อมูลที่ตนทราบหรือแจ้งเบาะแสต่อหน่วยงานของรัฐ เพียงแต่ยังไม่ได้นำมาใช้กับความลับทางการค้า เพราะไม่ได้กำหนดในพระราชบัญญัติ

ความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 และผู้เขียนเห็นว่า หากมีการกำหนดถึงการให้รางวัลแก่ลูกจ้างผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้างย่อมจะเกิดประโยชน์แก่สังคมและทำให้นายจ้างจะต้องคำนึงถึงความชอบด้วยกฎหมายของข้อมูลมากขึ้น

6) ควรปลูกฝังค่านิยมให้กับเยาวชนหรือบุคคลทั่วไป เมื่อพบเห็นการกระทำความผิดแล้ว มีหน้าที่ต้องแจ้งเบาะแสดต่อศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรนอกภาครัฐ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะให้สังคมให้ความร่วมมือ ช่วยดูแลรักษาความเรียบร้อยในสังคมไทย

บรรณานุกรม

ธงชัย เตือนขุนทด, “ลักเซมเบิร์ก” แดนสวรรค์ของบริษัทนานาชาติที่หลีกเลี่ยงภาษี , Tax Policy Journal, 1, (2558).

สุพิศ ประณีตพลกรัง, กฎหมายว่าด้วยความลับทางการค้า, (กรุงเทพมหานคร: อินเทอร์เน็ต, 2546).

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์,

http://www.sec.or.th/TH/SECInfo/SECHC/Pages/sechc_clue.aspx, (last visited 19 January 2019).

A Brief Timeline on the Developments of the LuxLeaks Case,

[http://www.bakertillyinternational.com/web/insights/international-tax/2017/a-brief-](http://www.bakertillyinternational.com/web/insights/international-tax/2017/a-brief-timeline-on-the-developments-of-the-luxleaks-case.aspx)

[timeline-on-the-developments-of-the-luxleaks-case.aspx](http://www.bakertillyinternational.com/web/insights/international-tax/2017/a-brief-timeline-on-the-developments-of-the-luxleaks-case.aspx), (last visited 15 November 2019).

Abazi, Vigilencia “Comparing the Proposed EU Directive on Protection of Whistleblowers with the Principles of the European Court of Human Rights”

<https://strasbourgobservers.com/2018/10/22/comparing-the-proposed-eu-directive-on-protection-of-whistleblowers-with-the-principles-of-the-european-court-of-human-rights/>, (last visited 3 January 2019).

Donnelly Jr, James C. “Trade Secret Protection Vs. Whistleblower Immunity In DTSA”,

<https://www.law360.com/articles/891560/trade-secret-protection-vs-whistleblower-immunity-in-dtsa>, (last visited 19 May 2018).

Garner, Bryan A. Black’s Law Dictionary, Ninth Edition, (USA).

Peek, Angela Whistleblowing and its alternatives, Current issues in business ethics (Great Britain: Redwood Book, 1997).

Hurson, Daniel “United States: The Whistleblower Protections Of The Defend Trade Secrets Act Could Have A Broad Impact---But Only If Employees Are Told About Them”

<http://www.mondaq.com/unitedstates/x/526468/Whistleblowing/The+Whistleblower+Protections+Of+The+Defend+Trade+Secrets+Act+Could+Have+A+Broad+ImpactBut+Only+If+Employees+Are+Told+About+Them>, (last visited 31 March 2017).

Lopez, Linette “The ex-Tesla employee Elon Musk called a 'horrible human being' just slapped the company with a countersuit alleging defamation”, <https://www.businessinsider.com/tesla-martin-tripp-files-countersuit-2018-7>, (last visited 17 January 2019).

Maurice, Eric “LuxLeaks whistleblowers sentenced again”

<https://euobserver.com/justice/137256>, (last visited 15 November 2019).

Mays, John L. “Tesla vs. Tripp: Who’s at Fault in the Tesla Whistleblower Case?”

<https://www.atlantaemploymentattorneysblog.com/tesla-vs-tripp-whos-at-fault-in-the-tesla-whistleblower-case/>, (last visited 17 January 2019).

Royal P.C, “Whistleblower Protections under Federal Defend Trade Secrets Act”,

<https://www.theroyallawfirm.com/news/women-labor/whistleblower-protections-under-federal-defend-trade-secrets-act/>, (last visited 2 September 2017).

Scassa, Teresa “Interests in the balance”, The Future of Canadian Copyright Law.

Smith, J. Robert “Fiduciary duties of employees”

<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=724a91e1-94f1-4514-9e30-3749303c7c26>, (Last visited 25 May 2018).

Sfeir, Fadi “EU TRADE SECRETS DIRECTIVE: WILL BLOWING THE WHISTLE STILL BE POSSIBLE IN

PRACTICE?” <https://www.globalhrlaw.com/resources/eu-trade-secrets-directive-will-blowing-the-whistle-still-be-possible-in-practice>, (last visited 19 May 2018).

“TRADE SECRETS & WHISTLEBLOWERS DOES THE LAW PROTECT THE WHISTLEBLOWER?”

<http://www.worhatchlaw.com/employee-rights-faq/trade-secrets-whistleblowers/>, (last visited 19 May 2018).

Transparency International Secretariat, “WHISTLEBLOWING”

https://www.transparency.org/news/pressrelease/court_of_cassation_luxleaks_decision_highlights_need_for_effective_whistleb, (last visited 15 November 2019).

Wilmoth, Mary Jane “LuxLeaks : Antoine Deltour Recognized as Whistleblower by

Luxembourg Court” <https://www.whistleblowersblog.org/2018/01/articles/corporate-whistleblowers/luxleaks-antoine-deltour-recognized-as-whistleblower-by-luxembourg-court/>, (last visited 15 November 2019).